

STATISTICAL ANALYSIS OF THE HEALTH CARE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA ÎN THE PERIOD 2010 – 2020

ANALIZA STATISTICĂ A OCROTIRII SĂNĂTĂȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN PERIOADA 2010– 2020

MIRON Crina, studentă, Specialitatea: FB

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: crina.miron.2000@mail.ru

Abstract. Investments in health are paramount for every nation, as health is one of the main human values. The purpose of this observational research is to analyze the expenditures made in this field and to forecast their size in the next year, having as a factor of influence the global pandemic situation. In the following material, are analyzed the health expenses and is foreseen the percentage of the GDP for the current year, which will be invested in the field of health.

Key words: health care, health, the evolution of expenses, medical insurance, the right to health, statistics.

JEL CLASSIFICATION: H51

INTRODUCERE

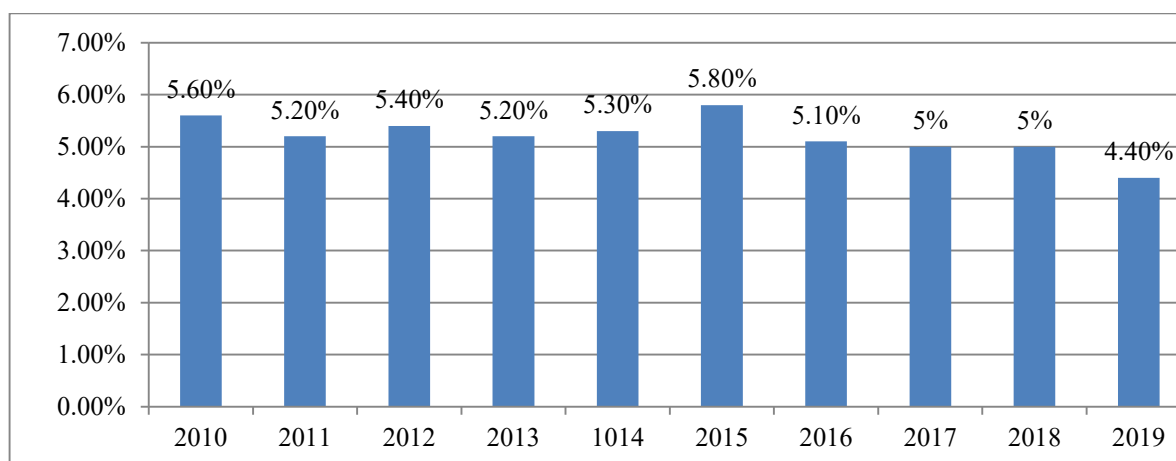
Ocrotirea sănătății este unul dintre serviciile de bază garantate de către stat în cadrul fiecărei societăți. Nivelul cheltuielilor pentru sănătate, ca și a celor pentru menținerea ordinii publice, educație, pot fi considerate un indicator a nivelului de dezvoltare a unei națiuni. Majoritatea țărilor dezvoltate, cu economii avansate alocă o mare parte din resursele financiare ale statului pentru finanțarea sectorului de sănătate, pentru a asigura generații cât mai sănătoase și o dezvoltare pe termen lung.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

La nivel mondial, cheltuielile pentru sănătate sunt definite drept cheltuielile destinate pentru contractarea bunurilor și serviciilor de sănătate, precum și investițiile în vederea menținerii sau protejării sănătății. Asigurarea dreptului la sănătate include în mod obligatoriu garantarea accesului, echității, calității și continuității asistenței medicale fiecărui cetățean. În acest context, “dreptul la sănătate astăzi este analizat prin prisma abordărilor internaționale ale drepturilor pacientului, stipulate în Declarația promovării drepturilor pacienților în Europa, autorizată de către Consultarea Europeană OMS asupra Drepturilor Pacienților, în 1994. Această Declarație reprezintă un set de principii pentru promovarea și implementarea drepturilor pacienților în statele europene, membre ale OMS, și stipulează următoarele drepturi fundamentale ale pacientului:

- aplicarea drepturilor omului în îngrijirile de sănătate;
- dreptul la informare;
- dreptul de a consimți;
- dreptul la confidențialitate;
- dreptul la îngrijiri și tratament.” [1]

În perioada ultimilor ani, finanțarea domeniului ocrotirii sănătății din surse publice se situează la un nivel de 4,4 – 5,0% din PIB. Comparând nivelurile cheltuielilor din domeniul sănătății în ultimii zece ani, observăm că situația nu este în creștere, ci dimpotrivă, în descreștere.

Figura 1. Ponderea cheltuielilor pentru sănătate în PIB, %

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Cheltuieli pentru ocrotirea sanatații, Protecția socială a populației, Ocrotirea sănătății.

Această situație ne demonstrează că Republica Moldova se situează printre ultimele țări din Europa la capitolul ponderii cheltuielilor publice în totalul cheltuielilor pentru sănătate. Respectiv, populația țării este nevoită să compenseze acest deficit prin resurse proprii pentru a-și satisface nevoia de bunuri și servicii medicale.

Privind situația pandemică din lume în legătură cu virusul Covid-19, ne permitem să facem anumite previziuni în legătură cu cheltuielile în domeniul sănătății, ținând cont de faptul că Republica Moldova se clasează pe locul 12 în Europa după mortalitate și pe un loc mult mai înalt după rata de îmbolnăvire. Astfel, o deosebită importanță se acordă asupra procurarea dozelor de vaccin pentru imunizarea populației.

Reieșind din totalitatea informației pe care o deținem, am putea face o previziune cu privire la cheltuielile din PIB pentru anul 2021, în domeniul sănătății:

Nr de personae vaccinate (2021)- 0,5 mln

Preț vaccin AstraZeneca- 1,78 € = 36 lei

PIB aproximativ- 210 mln lei

$$P_{c.s} = \frac{Nr_{p.v} * P_v}{PIB}$$

$$P_{c.s} = \frac{500.000 * 36 \text{ lei}}{210.000.000 \text{ lei}} * 100\% = 8,57\%$$

$P_{c.s}$ – ponderea cheltuielilor pentru sănătate în PIB, %

$Nr_{p.v}$ – numărul persoanelor vaccinate

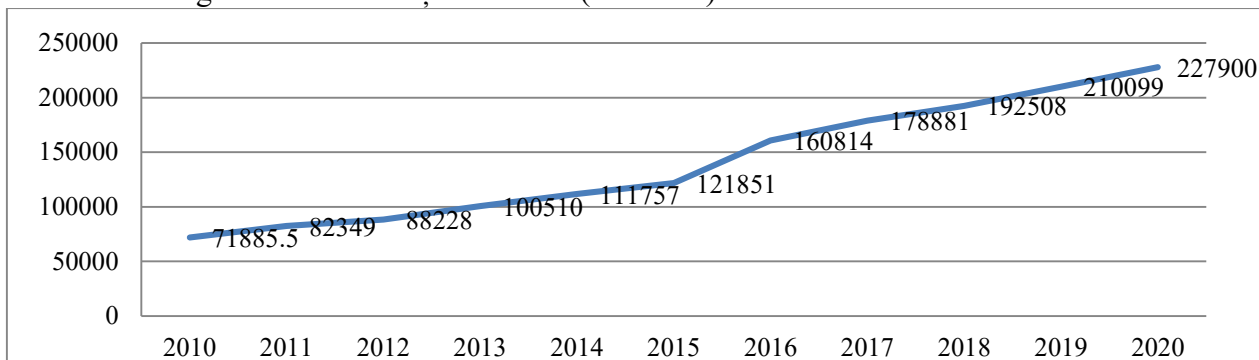
P_v – preț vaccin

PIB – PIB luat cu aproximație

Datele obținute ne permite să constatăm că cheltuielile pentru sănătate în anul curent vor depăși cifra de 8% din PIB-ul anului 2021, ceea ce înseamnă că o parte dintre cheltuieli se vor investi în scopul imunizării populației. Dar pe lângă aceste 8,57%, cheltuielile privind domeniul sănătății includ și cele aproximativ 5% din anii precedenți, în lipsa pandemiei. Așadar, ponderea cheltuielilor pentru sănătate din PIB pentru anul 2021 s-ar putea să depășească 10%.

Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative. Astfel, Subiecți ai asigurării obligatorii de asistență medicală sînt: asiguratul, persoana asigurată, asigurătorul și prestatorul de servicii medicale.

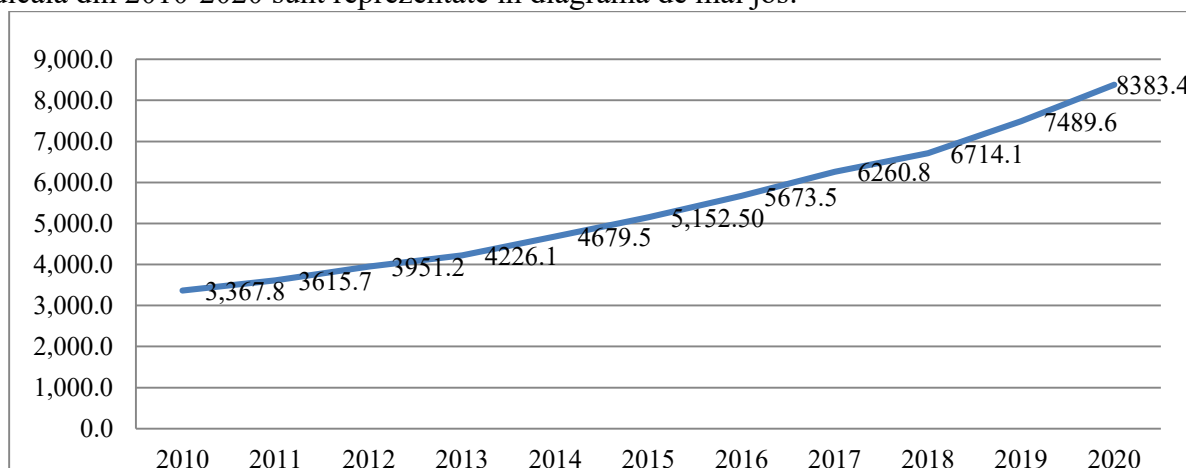
În Figura 2 este reprezentată evoluția Bugetului Public Național pentru anii 2010-2020 care a înregistrat o tendință de creștere. Ca urmare dinamicii pozitive a acestuia au crescut și cheltuielile Fondurilor Obligatorii de Asistență Medicală (FAOAM):

Figura 2. Evoluția Produsului Intern Brut

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor : Catalogul de date deschise al MF, evoluția indicatorilor bugetari.

Cheltuielile din Bugetul Public Național pentru Fondurile Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală din 2010-2020 sunt reprezentate în diagrama de mai jos:

Figura 3. Cheltuielile FAOAM

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor: Catalogul de date deschise al MF, Evoluția indicatorilor bugetari.

Conform datelor prezentate, între anii 2010-2020 cheltuielile pentru FAOAM au crescut în fiecare an cu o valoare aproximativă situată între 300-800 mln. lei. Schimbările intervenite în ultimul timp, precum pandemia, a determinat ca aceste cheltuieli să se majoreze cu mult față de anii precedenți, de aceea actualmente conform www.buget.mf.gov.md, pentru doar luna ianuarie 2021, cheltuielile FAOAM au constituit 835.7 mln. lei.

Reieșind din aceste date putem previzui că cheltuielile anului 2021 pentru FAOAM vor constitui în jur de 10028.4 mln. lei, cu aproximativ 1645 mln. lei mai mult decât în anii precedenți.

Toate aceste schimbări au loc ca consecință a pandemiei, întrucât se alocă mai mulți bani persoanelor care absentează de la locul de muncă într-un număr masiv, aflându-se în concediul medical din cauza infectării cu noul Corona-virus.

CONCLUZII

Investigarea statistică a cheltuielilor privind ocrotirea sănătății este utilă datorită concluziilor pe care le putem face asupra materialului analizat. Astfel aceasta ne permite să determinăm cheltuielile FAOAM în cadrul unui an pentru a observa schimbările ce au loc. Un alt beneficiu al abordării temei date este faptul că ne permite să constatăm și să previzuim anumite schimbări care putea interveni sau deja apărute în stat, precum majorarea cheltuielilor din anul 2021 având ca motiv pandemia.

BIBLIOGRAFIE:

1. Pîntea D., Gumene I., *Analiza cheltuielilor destinate ocrotirii sănătății în Republica Moldova*, Octombrie 2016, Chișinău, pag. 5-6
  2. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, banca de date statistice, *Cheltuieli pentru ocrotirea sanataii, Protecția socială a populației, Ocrotirea sănătății*. Disponibil la: https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__08%20SAN__SAN060/SAN060100.px/?rxid=2345d98a-890b-4459-bb1f-9b565f99b3b9
  3. Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Rapoarte Anuale, *Raport privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2015*. Disponibil la: http://www.old.ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/raport_2015_final.pdf
  4. Bugetul Public Național, Cheltuieli, FAOAM. Disponibil la: <https://buget.mf.gov.md/ro#bpn>
  5. Ministerul Finanțelor, Catalogul de Date Deschise al MF, *Evoluția indicatorilor Bugetari*. Disponibil la: <https://www.mf.gov.md/ro/content/catalogul-de-date-deschise-al-mf-pentru-anul-2020>
-

Coordonator științific: CHICU Olga, lect. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: chicu.olga@ase.md